

va Centro Económico era una entitat de caràcter popular creada l'any 1877. L'edifici de La Gorga va ser construït (les obres van durar un any) gràcies a una inversió de 77.500 pessetes, avançades com a préstec per Norbert Espinet, president honorífic de l'Orfeó El Progrés. S'hi celebraven balls, concerts, teatre, cinema i exposicions, i era la seu de diverses entitats. Més endavant, la part de baix de l'edifici va ser convertida en cinema, i a dalt s'hi va instal·lar la Casa de Cultura Municipal. Van ser dècades d'activitat intensa, però, amb el temps, com passava amb molts altres edificis culturals i recreatius, la instal·lació va quedar en desús. Ja en període democràtic l'edifici va ser rehabilitat i inaugurat tal com és ara, l'any 1996. Des d'ençà, La Gorga ha revifat i cada any hi passen centenars d'espectacles i milers d'espectadors. Un exemple de bona aposta pel patrimoni.

LA GARROTXA

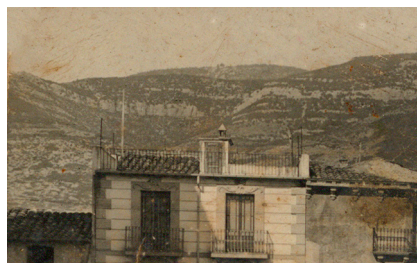
Text > JOAN SALA

El Casino de Tortellà ha fet 150 anys | El mes de gener d'enguany, es van fer actes diversos per commemorar una data ben significativa per a qualsevol institució: els cent cinquanta anys, en aquest cas de la fundació del Bar Casino, que continua actiu i ben arrelat a la vida de la població. És la seu del Montepio de Socors Mutus de Tortellà, i disposa, a més del bar, d'una gran sala de teatre i una terrassa jardí, amb uns grans plataners, on s'està a la fresca i es poden veure actuacions de tota mena, especialment els mesos d'estiu, que s'hi programen concerts. Apartada de l'eix que travessa la vall del Fluvià, la població és molt bonica i gaudeix d'un encant especial, amb algunes cases que tenen façanes historicistes, les quals són mostra d'un passat amb recursos. En altres èpoques, Tortellà, per la seva situació privilegiada, havia estat la vertadera capital de l'Alta Garrotxa, quan aquest territori estava molt habitat. El Casino és, doncs, un testimoni d'un passat actiu i encara viu.

Visitants a l'Alta Garrotxa | Continuem parlant de l'Alta Garrotxa. Al

cor d'aquesta subcomarca hi ha la vall i l'església de Sant Aniol d'Aguja, un dels indrets més interessants de la comarca, tant per la bellesa del camí i de l'entorn de l'esglesiola romànica com pels gorgs que forma la riera en diverses parts del seu recorregut. És un espai òptim per practicar el senderisme i l'escalada, i també per banyar-se en les seves fresques aigües. L'estiu és el període en què rep més visites, motiu pel qual l'accés motoritzat s'ha de regular a partir de Sadernes. Oix i Beget segueixen sent també dos pobles de gran atractiu, que acullen visitants d'arreu interessats a conèixer nuclis que conserven l'encant original, amb magnífiques construccions romàniques, especialment en el cas de Beget, on es venera una majestat del segle XII que és un atractiu únic.

Premi al Consorci d'Acció Social de la Garrotxa | Fa anys que es treballa a escala de país per aconseguir la transformació del model d'atenció social i sanitària i garantir una ajuda integrada, centrada en les persones. L'esperança de vida cada vegada és més elevada, la qual cosa implica noves situacions de vulnerabilitat, amb malalties cròniques i altres complexitats que necessiten l'atenció tant de les famílies com dels professionals de la salut i dels serveis socials. El Consorci d'Acció Social de la Garrotxa ha obtingut un premi, l'Aliança d'Hospitals Els Quatre Gats, a l'atenció integrada amb lideratge social. L'any 1996, ja va començar a treballar en el marc dels primers convenis de col·laboració entre salut i serveis socials per atendre situacions de complexitat. Amb l'aprovació, el 2013, del Pla Interdepartamental d'Atenció i Integració Social i Sanitària (PIAISS) s'ha avançat en el model col·laboratiu, i ara s'ha aconseguit un merescut reconeixement. Enhorabona.

>> Una imatge de Tortellà l'any 1920.

Font: ACGAX. SERVEI D'IMATGES. FONS JOSEP M. MELCIÓ PUJOL (VALENTÍ FARGNOLI).

EL GIRONÈS

Text i fotos > DANI VIVERN

El castell de Montjuïc, espai per descobrir | Entre flaires de primavera electoral i jornades de vaga a la catalana (no tancant gaire la paradeta però batent rècords de gent al carrer, com el de les 70.000 persones a Girona ciutat el dia 21 de febrer) el país va fent. Entra en els exemples de pragmatisme saludable la proposta de l'Ajuntament de Girona de transformar el castell de Montjuïc en un espai públic de referència cultural. Aquesta estructura defensiva ha estat analitzada en molts estudis acadèmics, i ha fet aparició en creacions literàries sobre els setges napoleònics a la ciutat. Però, a la pràctica, poca cosa s'havia fet fins ara per mantenir aquell espai en condicions. Els que ja tenim una edat recordem les barraques adossades a les seves parets, en les quals vivien precàriament les primeres famílies d'immigrants, a mitjan anys seixanta. És una bona notícia que el projecte de restauració de l'entorn (a cura de l'arquitecta Olga Felip) faci visitables aquells murs centenaris, i que estructures com la cisterna, que es transformarà en espai escènic, estiguin al servei dels ciutadans i a un cost força menor que el d'altres projectes de dubtós enlairament.

Matèria fosca... | Una certa foscor envolta la desaparició d'equipaments de la seu del projecte «Bloom», al Parc Científic i Tecnològic de la UdG. Aquest projecte va ser notícia el 2012, quan el FEDER (el Fons Europeu de Desenvolupament Regional), la UdG i la Diputació van invertir-hi 1,8 milions d'euros. S'engegava la idea iniciada per ERC en època del tripartit i que rebé posteriorment el suport de l'Ajuntament gironí, encapçalat per Carles Puigdemont. Se suposava que el «Bloom» havia d'aprofitar les tecnologies més avançades en tractament d'imatges, esdevenir un punt d'experimentació i difusió d'aquestes eines, i atreure empreses fins al punt d'autofinançar-se. A Girona, que en el fons som seguidors del seny planià, ens funciona més vendre la cosa tradicional dels dos plats i postres que no pas el 3D, sobretot si no veiem clar allò de «i tot això qui ho paga?». El cas és que després de sis anys l'experiment no ha funcionat, i ara l'enrenou no és només per qui ha pagat la festa sinó per

cròniques

qui se n'ha endut els coberts. Mentrestant, una quinzena de municipis del Gironès (entre els quals destaquen Sarrià de Ter i Celrà per la seva notable implicació en el tema) aposten per difondre les energies renovables: una feina que té un ressò important i que costa ben poc. Continuarà...

... I espais virtuals | La tesi dominant entre els tècnics municipals (els de Girona també) respecte al trànsit és que cal dificultar com sigui la circulació de vehicles a motor. Estaria bé que gairebé tot fos espai per a vianants i bicicletes, que no hi hagués tant de soroll, contaminació ni col·lapse. Però posar el carro davant dels bous no és la millor tècnica per aconseguir-ho. Cal oferir primer alguna alternativa per a la mobilitat. Tanmateix, no s'albira cap solució en aquest aspecte, sinó més entrebancs. De moment sense trenet turístic, només faltava que els autocars de turistes que fins ara recalaven a la Copa, a un pas del Barri Vell, hagin de cercar refugi a Fontajau. Mentrestant, l'enorme espai que fins fa poc temps era l'estació d'autobusos, en ple centre, dorm el son dels injustos desacords entre Ajuntament i Adif, mentre s'espera que el ministeri digui la seva a un avantprojecte de reforma de la plaça d'Espanya, presentat fa uns mesos, que preveu «espais verds», «zones de descans» [sic] (hi posaran gandules?) i «carrils bici», amb aparcament de girocletes *ad hoc*. La pacificació és imparabile. La utopia, també.

>> Un espai ara com ara infrautilitzat, en ple centre urbà. (Autoria: DANI VIVERN)

EL PLA DE L'ESTANY

Text > XAVI XARGAY

Cinc cèntims de cultura local | El Centre d'Estudis Comarcal i la Biblioteca de Banyoles han organitzat

quatre xerrades a l'Ateneu Bar sobre quatre autors locals: Jaume Farriol, Pere Verdaguer, Frederic Corominas i Mossèn Lluís Constans. La tria d'aquests autors posa sobre la taula unes línies que poden ajudar a entendre la història del poble durant el segle xx, almenys durant la seva segona meitat. Hi ha un fet evident i definitori: un 25 % són capellans. «Tots els capellans venien de cap a Banyoles», deia Josep Pla. I devia tenir raó. Bromes (o no) a part, Mossèn Constans va ser un personatge cabdal en la historiografia banyolina i absolutament essencial en la recuperació de la cultura popular. A més, enfront els altres tres, representa la Banyoles triomfadora de la guerra. Farriol, de petit, plorava perquè, venint de buscar aigua a la font, els nois el titllaven, menyspreativament, de roig. Pere Verdaguer va haver de seguir la família al sud de França, en un exili dolorós i traumàtic que no llimà gens el seu amor per Banyoles i que el portà a fundar la Universitat Catalana d'Estiu. Frederic Corominas va ser un exemplar mestre depurat, puntal de l'excel·lent Acadèmia Abad Bonito, que marcà de manera positiva i eficaç tants pladestanyencs. En aquests temps de desmemòria i tergiversació és bo recordar la personalitat i la tasca de quatre banyolins que van oferir, ells, més de cinc cèntims al poble; van oferir una dedicació apassionada i honesta, necessària com un far al mig de la boira mesquina. Són cinc cèntims (dels d'abans, que valien més) de cultura local, que en realitat transcendeixen l'àmbit banyolí per presentar-se com a mostres de viure amb dignitat l'amor per la cultura, la llengua i el petit país.

CINC cèntims de creació local

Ateneu Bar a les 8 del vespre
26 de febrer 2019
Àngel Vergés i Miquel Aguirre
per parlar de Mn. Lluís Constans (1901 - 1955)

Eclesiàstic i escriptor. Membre fundador del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, l'any 1943. Els seus treballs històrics sobre la comarca encara avui són un referent per a estudis d'àmbit local.

>> Cartell de la xerrada sobre Mossèn Lluís Constans. (Font: CENTRE D'ESTUDIS COMARCAL DEL PLA DE L'ESTANY)

Expulsions | «Uncle! Saps què va passar en el partit entre el Camós i el Cornellà del Terri? Sis expulsats i trenta-vuit partits de sanció! Què et semblaria si es fes el mateix amb els polítics? Que la diuen grossa?; expulsats i inhabilitats un temps. Que provoquen violència i amenacen?; targeta vermella i a jubilar-se sense sou!» Feia temps que el meu nebot no deia res, i quan ho fa, surt amb un estirabot. Mentre jo proposo autors locals exemplars i transcendents, ell em parla de futbol i de sancions. L'arbre, nebot, l'arbre que no et deixa veure el bosc de les sancions reals!

LA SELVA

Text > JOAN DOMÈNECH

Vidreteres: Promoció gastronòmica | L'Ajuntament i el sector privat, fidels a la fama de la població en la restauració, han potenciat l'àmbit participant a Firast, una fira gironina de degustació de qualitat que promocio-na plats i productes a través del tast. El mes de gener d'enguany, en efecte, diversos col·lectius, entre els quals la comissió del tradicional ranxo de carnaval, van oferir el seu popular producte durant el dia i el van completar amb rom cremat, al vespre. Els forners hi van presentar el seu pastís de pa de pessic amb mantega i xocolata, anomenat *Moreneta de Vidreteres*, i el pastís de pastanaga, i el gremi de carnisers, un assortit de cremes de verdures i caldo, la cuixeta de pollastre farcida amb salsafins, el caneló de carn amb beixamel i el melós de galta de vedella cuita a baixa temperatura amb bolets. També s'hi van poder degustar els tastets de bacallà a l'estil de Can Magí, els cargols a la llauna amb tomàquet de Can Castells i el civet de porc senglar de Can Bellavista, acompanyats de la cervesa d'elaboració artesana Selva Bruna i de vins del país.

Tossa: El Pelegrí i un nou llibre | La tradició principal de Tossa és la del Pelegrí, que cada 20 de gener va a l'ermita de Sant Sebastià de Santa Coloma de Farners per complir el vot que, fa segles, la vila va fer al sant per ser deslliurada de la pesta. Enguany el pelegrí ha estat Jordi Ribas i Ortiz, i l'han